KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) Nr. 1218/2010

af 14. december 2010

om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse kategorier af specialiseringsaftaler

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 2821/71 af 20. december 1971 om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis ([1]),

efter offentliggørelse af et udkast til denne forordning,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Ifølge forordning (EØF) nr. 2821/71 kan Kommissionen ved forordning anvende artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (*) på visse af de af traktatens artikel 101, stk. 1, omfattede kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis vedrørende specialisering, herunder på aftaler, der er nødvendige til specialiseringens gennemførelse.

(2) Kommissionens forordning (EF) nr. 2658/2000 af 29. november 2000 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af specialiseringsaftaler ([2]) definerer kategorier af specialiseringsaftaler, som af Kommissionen anses for normalt at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3. I betragtning af de globalt positive erfaringer med anvendelsen af nævnte forordning, som udløber den 31. december 2010, samt under henvisning til de erfaringer, der er indhøstet siden dens udstedelse, bør der vedtages en ny gruppefritagelsesforordning.

(3) Denne forordning bør både sikre en effektiv beskyttelse af konkurrencen og skabe tilstrækkelig retssikkerhed for virksomhederne. Ved virkeliggørelsen af disse mål bør der tages hensyn til behovet for at forenkle den administrative kontrol og lovgivningsrammerne i videst muligt omfang. For specialiseringsaftaler mellem parter, der ikke når op over en vis markedsstyrke, kan det med hensyn til anvendelse af traktatens artikel 101, stk. 3, generelt antages, at aftalernes positive virkninger vil opveje enhver negativ indvirkning på konkurrencen.

(4) For anvendelse af traktatens artikel 101, stk. 3, ved forordning er det ikke nødvendigt at definere, hvilke aftaler der kan falde ind under traktatens artikel 101, stk. 1. I den individuelle vurdering af aftaler efter traktatens artikel 101, stk. 1, må der tages hensyn til mange faktorer, i særdeleshed til markedsstrukturen på det relevante marked.

(5) Anvendelsen af den fritagelse, der fastsættes i denne forordning, bør begrænses til de aftaler, der med tilstrækkelig sikkerhed kan antages at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3.

(6) Aftaler om specialisering inden for produktionen vil højst sandsynligt bidrage til at forbedre produktionen eller distributionen af varerne, hvis parterne har komplementære kompetencer, aktiver eller aktiviteter og derved kan koncentrere sig om fremstillingen af visse varer og således arbejde mere rationelt og udbyde varerne til lavere priser. Det samme gælder normalt også for specialiseringsaftaler vedrørende forberedelse af tjenesteydelser. Når der forefindes en effektiv konkurrence, må det forventes, at forbrugerne får en rimelig andel af de dermed forbundne fordele.

(7) Sådanne fordele kan opnås ved aftaler, hvor en af parterne helt eller delvis giver afkald på at fremstille bestemte produkter eller forberede bestemte tjenesteydelser til fordel for en anden part (»ensidig specialisering«), aftaler, hvor hver part helt eller delvis giver afkald på at fremstille bestemte produkter eller forberede bestemte tjenesteydelser til fordel for en anden part (»gensidig specialisering«), og aftaler, hvor parterne forpligter sig til at fremstille bestemte produkter eller forberede bestemte tjenesteydelser i fællesskab (»fælles produktion«). For så vidt angår denne forordning,

([1]) EFT L 285 af 29.12.1971, s. 46.
([2]) EFT L 304 af 5.12.2000, s. 3.
(*) Med virkning fra den 1. december 2009 er EF-traktatens artikel 81 blevet til artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). De to artikler er i alt væsentligt identiske. I denne forordning skal henvisninger til artikel 101 i TEUF læses som henvisninger til EF-traktatens artikel 81, hvor det er relevant. TEUF indførte tillige visse ændringer i terminologien, såsom udskiftningen af »Fællesskab« med »Union«, og »fællesmarked« med »indre marked«. Terminologien i TEUF vil blive benyttet i hele denne forordning.

fordrer begreberne ensidig og gensidig specialisering ikke, at en part reducerer sin kapacitet, idet det er tilstrækkeligt, at de reducerer deres produktionsmængder. Begrebet fælles produktion fordrer imidlertid ikke, at parterne hver især reducerer deres produktionsaktiviteter, der falder uden for rækkevidden af deres planlagte fælles produktionsordning.

(8) Selve karakteren af ensidige og gensidige specialiseringsaftaler forudsætter, at parterne er aktive på det samme produktmarked. Det er ikke nødvendigt, at parterne er aktive på det samme geografiske marked. Denne forordnings anvendelse på aftaler om ensidig specialisering og gensidig specialisering bør derfor kun gælde for situationer, hvor parterne er aktive på samme produktmarked. Fælles produktionsaftaler kan indgås af parter, der allerede er aktive på det samme produktmarked, men også af parter, der ønsker at skaffe sig adgang til et produktmarked ved hjælp af aftalen. Denne forordning bør derfor omfatte aftaler om fælles produktion, uanset om parterne allerede er aktive på samme produktmarked.

(9) For at sikre at fordelene ved specialiseringen kan opnås, uden at en af parterne helt forlader et senere led end produktionsleddet, bør ensidige og gensidige specialiseringsaftaler kun være omfattet af denne forordning, når de indeholder forpligtelser om levering og indkøb eller fælles distribution. Leverings- og indkøbsforpligtelser kan, men skal ikke, være eksklusive.

(10) Når parternes markedsandel på det relevante marked for de produkter, der er genstand for en specialiseringsaftale, ikke overstiger et bestemt niveau, vil sådanne aftaler normalt indebære økonomiske fordele i form af stordriftsfordele, effektivitetsgevinster eller bedre produktionsteknologi, samtidig med at de sikrer forbrugerne en rimelig andel i de dermed forbundne fordele. Hvor de produkter, der er fremstillet i henhold til en specialiseringsaftale imidlertid er mellemliggende produkter, som en eller flere af parterne helt eller delvis anvender internt til fremstilling af produkter i efterfølgende omsætningsled, som de dernæst sælger på markedet, bør fritagelsen i medfør af denne forordning også afhænge af, om parternes markedsandel af det relevante marked for disse produkter i efterfølgende omsætningsled ikke overstiger et bestemt niveau. Hvis kun parternes markedsandel på markedet for de mellemliggende produkter blev taget i betragtning, ville der i sådanne tilfælde ikke blive taget højde for risikoen for afskærmning eller prisforhøjelser for konkurrenternes input i efterfølgende omsætningsled. Der er imidlertid ingen formodning om, at specialiseringsaftaler enten er omfattet af traktatens artikel 101, stk. 1, eller ikke opfylder betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3, når de i denne forordning fastsatte markedsandelstærskler er overskredet, eller andre betingelser i denne forordning ikke er opfyldt. I sådanne tilfælde bør der foretages en individuel vurdering af specialiseringsaftalen på grundlag af traktatens artikel 101.

(11) Denne forordning bør ikke fritage aftaler, der indeholder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at opnå de positive virkninger af en aftale om specialisering. Aftaler, der indeholder visse former for alvorlige konkurrencebegrænsninger i forbindelse med fastsættelse af priser over for tredjemand, begrænsning af produktion eller salg og opdeling af markeder eller kunder, bør principielt være udelukket fra at kunne falde ind under fritagelsen ifølge denne forordning, uanset størrelsen af parternes markedsandel.

(12) Begrænsningen af markedsandele, ikke-fritagelsen af visse aftaler og de betingelser, der fastsættes i denne forordning, sikrer normalt at aftaler, der er omfattet af gruppefritagelsen, ikke giver parterne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende produkter eller tjenesteydelser.

(13) Kommissionen kan i medfør af artikel 29, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 [1] undlade at anvende denne forordning, hvis den i et konkret tilfælde konstaterer, at en aftale, der er omfattet af fritagelsen i denne forordning, alligevel har virkninger, som er uforenelige med betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3.

(14) Medlemsstaternes konkurrencemyndigheder kan i medfør af artikel 29, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 inddrage denne forordnings fritagelse for deres område eller en del heraf når en aftale, som fritagelsen i denne forordning finder anvendelse på, i et konkret tilfælde alligevel har virkninger, som er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3, på den pågældende medlemsstats område eller en del deraf, og dette område frembyder alle de for et særskilt geografisk markeds karakteristika.

(15) Fritagelse efter denne forordning kan i medfør af artikel 29 i forordning (EF) nr. 1/2003 inddrages, f.eks. hvor det relevante marked er meget koncentreret, og konkurrencen allerede er beskeden, navnlig på grund af andre markedsdeltageres respektive markedsstillinger eller forbindelser med andre markedsdeltagere som følge af parallelle specialiseringsaftaler.

[1] EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1.

(16) Med henblik på at lette indgåelsen af specialiseringsaftaler, som vil kunne have strukturelle konsekvenser for parterne, bør denne forordnings gyldighedsperiode fastsættes til 12 år —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Definitioner

1. I denne forordning forstås ved:

a) »specialiseringsaftale«: en ensidig specialiseringsaftale, en gensidig specialiseringsaftale eller en fælles produktionsaftale

b) »ensidig specialiseringsaftale«: en aftale mellem to parter, som er aktive på samme produktmarked, hvorved en part indvilliger i helt eller delvis at ophøre med at producere bestemte produkter eller afstå fra at producere disse produkter, men køber dem hos den anden part, som indvilliger i at producere og levere disse produkter

c) »gensidig specialiseringsaftale«: en aftale mellem to eller flere parter, som er aktive på samme produktmarked, hvorved to eller flere parter på gensidig vis indvilliger i helt eller delvis at ophøre med at producere bestemte produkter eller afstå fra at producere bestemte, men andre produkter, men køber sådanne hos de andre parter, som indvilliger i at producere og levere disse produkter

d) »fælles produktionsaftale«: en aftale, hvorved to eller flere parter aftaler at producere bestemte produkter i fællesskab

e) »aftale«: en aftale, en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder eller en samordnet praksis

f) »produkt«: en vare eller tjenesteydelse, herunder såvel mellemliggende produkter eller tjenesteydelser som færdige produkter eller tjenesteydelser, men ikke distributions- og udlejningstjenester

g) »produktion«: fremstilling af varer eller forberedelse af tjenesteydelser, herunder fremstilling i underleverance

h) »forberedelse af tjenesteydelser«: aktiviteter i foregående omsætningsled med henblik på udbud af tjenesteydelser til kunder

i) »relevant marked«: det relevante produktmarked og geografiske marked for specialiseringsprodukterne, hvortil kommer, hvis specialiseringsprodukterne er mellemliggende produkter, som en eller flere af parterne helt eller delvis anvender internt til fremstilling af produkter i efterfølgende omsætningsled, det relevante produktmarked og geografiske marked for produkterne i efterfølgende omsætningsled

j) »specialiseringsprodukter«: de af specialiseringsaftalen omfattede produkter

k) »produkter i efterfølgende omsætningsled«: produkter, som specialiseringsprodukterne anvendes til af en eller flere af parterne som komponent, og som afsættes af disse parter på markedet

l) »konkurrerende virksomhed«: en faktisk eller potentiel konkurrent

m) »faktisk konkurrent«: en virksomhed, som er aktiv på det samme relevante marked

n) »potentiel konkurrent«: en virksomhed, som fraset specialiseringsaftalen på et realistisk grundlag og ikke blot som en teoretisk mulighed i tilfælde af en lille, men varig stigning i de relative priser på mindre end tre år vil kunne foretage de nødvendige ekstra investeringer eller afholde andre nødvendige omstillingsomkostninger og dermed indtræde på det relevante marked

o) »eksklusiv leveringsforpligtelse«: en forpligtelse til ikke at levere specialiseringsproduktet til en anden konkurrerende virksomhed end en aftalepart

p) »eksklusiv købsforpligtelse«: en forpligtelse til kun at købe specialiseringsproduktet hos en aftalepart

q) »fælles« i forbindelse med distribution, når parterne:

   i) udfører distributionen af produkterne med et fælles distributionshold, -enhed eller -virksomhed, eller

   ii) udnævner en tredjemand som distributør, med eksklusivrettigheder eller ej, forudsat at denne tredjemand ikke er en konkurrerende virksomhed

r) »distribution«: omfatter salg af varer og levering af tjenesteydelser.

2. I denne forordning omfatter udtrykkene »virksomhed« og »part« tillige disses respektive forbundne virksomheder.

Ved »forbundne virksomheder« forstås:

a) virksomheder, hvori en af parterne i specialiseringsaftalen direkte eller indirekte

   i) kan udøve mere end halvdelen af stemmerettighederne

   ii) kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne af bestyrelsen, direktionen eller andre organer, som repræsenterer virksomheden i retlig henseende, eller

   iii) har ret til at lede virksomhedens forretninger

b) virksomheder, der direkte eller indirekte har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser over en af parterne i specialiseringsaftalen

c) virksomheder, hvori en af de i litra b) omhandlede virksomheder direkte eller indirekte har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser

d) virksomheder, hvori en af parterne i specialiseringsaftalen sammen med en eller flere af de virksomheder, der er omhandlet i litra a), b) eller c), har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser, eller hvori to eller flere af sidstnævnte virksomheder i fællesskab har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser

e) virksomheder, hvori de i litra a) omhandlede rettigheder eller beføjelser indehaves i fællesskab af:

   i) parter i specialiseringsaftalen eller deres respektive forbundne virksomheder, som omhandlet i litra a)-d), eller

   ii) en eller flere parter i specialiseringsaftalen eller en eller flere af deres forbundne virksomheder, jf. litra a)-d), og en eller flere tredjeparter.

Artikel 2

Fritagelse

1. I henhold til traktatens artikel 101, stk. 3, og med forbehold af denne forordnings bestemmelser erklæres traktatens artikel 101, stk. 1, herved uanvendelig på specialiseringsaftaler.

Denne fritagelse finder anvendelse, for så vidt som disse aftaler indeholder konkurrencebegrænsninger, der falder ind under traktatens artikel 101, stk. 1.

2. Fritagelsen efter stk. 1 finder anvendelse på specialiseringsaftaler, der indeholder bestemmelser om overdragelse af eller meddelelse af licens på intellektuelle ejendomsrettigheder til en eller flere af parterne, forudsat at sådanne bestemmelser ikke udgør hovedformålet med sådanne aftaler, men er direkte knyttet til og nødvendige for deres gennemførelse.

3. Fritagelsen efter stk. 1 finder anvendelse på specialiseringsaftaler, når:

a) parterne påtager sig en eksklusiv købs- eller en eksklusiv leveringsforpligtelse, eller

b) parterne ikke hver for sig sælger specialiseringsprodukterne, men foretager fælles distribution af produkterne.

Artikel 3

Markedsandelstærskel

Fritagelsen efter artikel 2 finder anvendelse på betingelse af, at parterne tilsammen ikke har en markedsandel, der overstiger 20 % af noget relevant marked.

Artikel 4

Alvorlige konkurrencebegrænsninger

Fritagelsen efter artikel 2 gælder ikke for specialiseringsaftaler, der direkte eller indirekte, alene eller kombineret med andre faktorer, som parterne har afgørende indflydelse på, har nogen af de følgende formål:

a) fastsætte priser ved salg af produkterne til tredjemand med undtagelse af fastsættelsen af priserne for direkte kunder i forbindelse med fælles distribution

b) begrænse produktion eller salg med undtagelse af:

   i) bestemmelser om den aftalte mængde produkter i forbindelse med ensidige eller gensidige specialiseringsaftaler eller fastsættelse af kapacitet og produktionsomfang i forbindelse med fælles produktionsaftaler, og

   ii) fastsættelse af salgsmål i forbindelse med fælles distribution

c) dele markeder eller kunder.

Artikel 5

Anvendelse af markedsandelstærsklen

Ved anvendelsen af den i artikel 3 fastsatte markedsandelstærskel gælder følgende:

a) markedsandelen beregnes på grundlag af omsætningen på markedet. Foreligger der ingen oplysninger om omsætning på markedet, kan parternes markedsandel beregnes skønsmæssigt på grundlag af andre pålidelige markedsoplysninger, herunder salgsvolumen på markedet

b) markedsandelen beregnes på grundlag af oplysninger vedrørende det foregående kalenderår

c) markedsandelen for virksomheder omhandlet i artikel 1, stk. 2, andet afsnit, litra e), fordeles ligeligt mellem hver af de virksomheder, der har de rettigheder og beføjelser, opført i litra a) i dette afsnit

d) hvis den i artikel 3 omhandlede markedsandel indledningsvis ikke overstiger 20 %, men efterfølgende overskrider denne grænse, uden dog at overstige 25 %, gælder fritagelsen efter artikel 2 fortsat i to på hinanden følgende kalenderår efter det år, hvor tærskelværdien på 20 % første gang blev overskredet

e) hvis den i artikel 3 omhandlede markedsandel indledningsvis ikke overstiger 20 %, men efterfølgende overstiger 25 %, gælder fritagelsen efter artikel 2 fortsat i et kalenderår efter det år, hvor tærskelværdien på 25 % første gang blev overskredet

f) litra d) og e) kan ikke kombineres, så en periode på to kalenderår overskrides.

Artikel 6

Overgangsperiode

I perioden fra den 1. januar 2011 til den 31. december 2012 finder forbuddet i traktatens artikel 101, stk. 1, ikke anvendelse på aftaler, som allerede var i kraft den 31. december 2010, og som ikke opfylder betingelserne for fritagelse efter denne forordning, men opfylder betingelserne for fritagelse efter forordning (EF) nr. 2658/2000.

Artikel 7

Gyldighedsperiode

Denne forordning træder i kraft den 1. januar 2011.

Den udløber den 31. december 2022.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 14. december 2010.

På Kommissionens vegne

José Manuel BARROSO

Formand